

ТВОРЧІ ГОРИЗОНТИ Б. М. КОЛНОГУЗЕНКА

Досліджується вагомий внесок професора Б. М. Колногузенка в розвиток національної хореографічної культури.

Ключові слова: хореографічне мистецтво, творча діяльність, ансамбль танцю, балетмейстер, педагог, танцювальна програма, конкурс народної хореографії, Харківська область.

Исследуется весомый вклад профессора Б. Н. Колногузенко в развитие национальной хореографической культуры.

Ключевые слова: хореографическое искусство, творческая деятельность, ансамбль танца, балетмейстер, педагог, танцевальная программа, конкурс народной хореографии, Харьковская область.

Professor B. M. Kolnoguzenko's considerable deposit in development of the national choreographic culture is probed.

Key words: choreographic art, creative activity, band of dance, ballet-master, teacher, dancing program, competition of folk choreography, Kharkov area.

Упродовж тридцяти років Б. М. Колногузенко є безперечним лідером Слобідського краю в мистецтві хореографії та одним з найталановитіших балетмейстерів і творчих керівників в Україні.

Ще в 70-ті р. ХХ ст., після закінчення балетмейстерського відділення Краснодарського державного інституту культури, він зарекомендував себе як обдарований артист, цікавий балетмейстер і грамотний педагог.

В останні роки вийшли друком публікації, у яких відображено творчість Б. М. Колногузенка. Серед них: журнал Верховної Ради України «Віче», всеукраїнський діловий журнал «Буть лідером», журнал «Губернія», офіційне видання асамблеї ділових кіл «Лідери ХХІ столетия», біографічний довідник «Лауреати нагород», книга-альбом видавничого Дому «Відомі імена. Регіони України», «Україна — 2010. Известные имена».

Мета статті: завдяки аналізу та поглибленню знань про дійсного майстра хореографічного мистецтва надати можливості молодим фахівцям мати гідний приклад для їх діяльності.

Професійне становлення Б. М. Колногузенка відбувалося в таких відомих творчих колективах, як Державний академічний Кубанський козацький хор, Червонопрапорні ансамблі пісні і танцю Чорноморського та Тихоокеанського Флотів, Полтавський музичний театр ім. М. В. Гоголя.

Скрізь, де працював Борис Миколайович, він залишав гарний слід у творчій біографії відомих ансамблів і театрів, у культурному житті міст і країн і, що найголовніше, — у душах людей. Усюди, де він роз-

починав свою діяльність, було багато труднощів, що потребувало від нього максимальної концентрації сил, умінь і навичок.

У 70-ті рр. в Полтавському музичному театрі ім. М. Гоголя, де працював Борис Миколайович Колногузенко, танцювальна група за своїм рівнем не відрізнялася від інших обласних театрів. А через рік його роботи головним балетмейстером і провідним солістом театру балетна труппа налічувала близько 30 артистів, переважно високого професійного рівня, з якими Борис Миколайович у подальшому здійснив постановку танцювальних номерів і цілих хореографічних сцен у спектаклях: «Ой, не ходи Гріцю...», «Циганка Аза», «Енеїда», «Весілля в Малинівці», «Бременські музиканти» та багатьох інших. Базові спектаклі Полтавського театру завдяки хореографії Б. М. Колногузенка стали значно яскравішими і привабливішими для глядача.

Колишній директор театру, заслужений працівник культури України Євген Колчанов і професор Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Короленка Петро Горголь із жалем часто говорили: «Не змогла втримати Полтава Бориса Миколайовича. Ця втрата у творчому житті міста й області з кожним роком відчувається дедалі все сильніше. Харкову можна лише позаздрити».

У Севастополі наприкінці 70-х рр. в одному з кращих ансамблів пісні і танцю Радянського Союзу закінчував свій творчий шлях головний балетмейстер, заслужений артист України Олексій Погребний. І керівництво ансамблю шукало йому заміну і в Росії, і в Україні. У результаті був обраний Б. М. Колногузенко. Протягом першого року він працював другим балетмейстером, а потім став головним. З перших же місяців в ансамблі інтенсивно здійснювалося наведення творчого і дисциплінарного ладу в танцювальній групі. Були переглянуті всі танці репертуару, кращим повернені первинна самобутність і видовищність, розпочалася активна робота зі створення нових.

Борис Миколайович Колногузенко із цим колективом підготував декілька програм, які з успіхом представлялися в Севастополі, Криму, Москві, Франції та Болгарії. Особливо плідною в ті роки була його робота в Москві: він був не лише головним балетмейстером прославленого ансамблю, але й балетмейстером-постановником концертних програм у Театрі Радянської Армії, Колонному залі Будинку Союзів, Палаці спорту в Лужниках.

Відтоді Б. М. Колногузенко став відомим хореографом не лише серед московських режисерів, але й серед працівників партійного та комсомольського апарату ЦК ВЛКСМ і Міністерства культури СРСР. Цей факт у поєднанні з його юним і водночас зрілим талантом стали причиною того, що в 1990 р. в культурну програму Ігор Доброї Волі (Сіетл, США) з України запросили єдиний колектив — народний ансамбль танцю ЦБК ПЗ, Харківський «Жайворонок», яким керував Борис Миколайович і який уже неодноразово бачили в Москві на святкових концертах. У Сіетлі Б. М. Колногузенко представляв не

лише танцювальну програму «Жайворонка», ним же створену. Йому запропонували стати балетмейстером загальних концертів культурної програми Ігор. Із цим несподіваним і дуже відповідальним дорученням Борис Миколайович упорався блискуче.

Найвагомішим періодом багатогранної творчості Б. М. Колногузенка стала діяльність у м. Харків. У Харкові ансамбль «Жайворонки» став кращим колективом у мережі культурних установ залізниць СРСР, кращим в Харкові і одним з кращих в Україні, допоміг у становленні й розвитку хореографічного відділення училища культури, організував при обласному Будинку художньої самодіяльності, а пізніше обласному Центрі народної творчості курси для підвищення кваліфікації керівників танцювальних колективів.

Велике значення має діяльність Б. М. Колногузенка з кінця 80-х рр. і понині.

Уперше на всій Лівобережній Україні в 1989 р. у ВНЗ було відкрито хореографічне відділення. Усю підготовчу роботу — написання навчальних планів, програм, набір студентів, педагогів, концертмейстерів — виконав Борис Миколайович. За рік відділення стало самостійною кафедрою і Борис Миколайович, зробивши другий набір студентів, почав створювати й танцювальний ансамбль, який із часом перетворився на один з кращих хореографічних колективів України — театр народного танцю «Заповіт». За 22 роки творчої діяльності артисти «Заповіту» з авторськими композиціями і програмами Б. Колногузенка стали переможцями найпрестижніших конкурсів та фестивалів в Україні, Росії, Білорусі, Польщі, Іспанії, Бельгії, Португалії. Усі концерти талановитого студентського театру проходять з великим успіхом у концертних залах багатьох країн світу, куди харків'ян запрошують щороку.

Найважливішими перемогами театру, які йому принесли програми, створені Б. М. Колногузенком, можна назвати:

- I, II і III Всеукраїнські конкурси народної хореографії ім. П. Вірського (2003, 2007 рр.) Т. н. т. «Заповіт» єдиний в Україні посів два I-х місця за розгорнуті твори та малі форми, і на III Всеукраїнському конкурсі народної хореографії ім. П. Вірського здобув «Гран-прі» (2011 р.);
- єдиний в Україні колектив, що посів I місце (2003 р.) і здобув «Гран-прі» (2004, 2006 рр.) Міжнародного конкурсу танців народів світу «Веселкова Терпсихора»;
- на єдиному у світі Міжнародному конкурсі професійних виконавців народного танцю «Лідер року» в Москві в листопаді 2007 р. отримав 2 премії: II премія в номінації «жіночий сольний танець», III премія в номінації «дуетний танець» (це перше подібне досягнення для українського танцювального мистецтва);
- участь у ювілейних концертах, присвячених 100-річчю видатних хореографів П. Вірського і В. Авраменка, на головних

- сценах нашої країни — Національний Палац «Україна», Національна Опера України;
- у серпні 2008 р. став переможцем найбільшого в Європі Міжнародного фестивалю-конкурсу «Фольклорне літо Іспанії 2008» у Мадриді;
 - переміг у I Всеукраїнському конкурсі народної хореографії ім. Героя України Мирослава Вантуха (Львів, 2008 р.);
 - став переможцем Всеукраїнського фестивалю-конкурсу, присвяченого 100-річчю видатного українського балетмейстера Ярослава Чуперчука (2011 р.);
 - отримав звання лауреата і став володарем «Гран-прі» міжнародних конкурсів і фестивалів у Російській Федерації (Красноярськ), Білорусі (Гомель), Польщі (Познань), Болгарії (Селістра, Пловдів), Німеччині (Штутгарт, Баден-Баден), Бельгії (Холайн), Франції (Париж), Угорщині (Будапешт), Австрії (Відень), Іспанії (Барселона, Мадрид, Аліканте, Сарагоса, Хайен, Тудела, Куенка, Альменара), Португалії (Лісабон, Порто, Віла Нова де Гайя, Віла де Ботікаш, Серначе де Бонжардім).
 - Б. М. Колногузенко став переможцем балетмейстерських конкурсів в Україні (Київ, Харків, Полтава, Керч, Одеса), Росії (Красноярськ), Білорусії (Гомель), Польщі (Познань), Франції (Париж), Іспанії (Барселона, Мадрид), Португалії (Віла Нова де Гайя).

Важко уявити культурне життя Харкова й усього регіону за останню чверть століття без діяльності Б. М. Колногузенка. Яку б складне завдання не виконував Борис Миколайович, яку справу не доручило б йому керівництво міста, області, Міністерство культури, він завжди все зробить вчасно й на найвищому професійному рівні. На ювілейному вечорі Бориса Миколайовича всі провідні режисери Харкова на чолі з народним артистом України Феліксом Чеміровським відзначали його високий професіоналізм, людську порядність і надійність.

Тому не випадково губернатор Харківщини М. М. Добкін саме Б. М. Колногузенку доручив реалізувати свій проект — уперше в історії регіону створити професійний ансамбль пісні і танцю Слобідської України. За неповні два роки своєї діяльності Великий Слобожанський ансамбль пісні і танцю став гордістю та візитною карткою Харківщини й найулюбленишим колективом для глядачів не тільки Харківської області, але й багатьох міст Ізраїлю, в яких артисти виступали в рамках Днів культури України.

Різні країни, міста, але реакція глядачів скрізь однакова — найщиріші і найяскравіші посмішки й оплески і вдячність усім, хто подарував зустріч зі справжнім великим мистецтвом.

Уся танцювальна група Великого Слобожанського ансамблю пісні і танцю — це вихованці Б. М. Колногузенка. Серед них більше 10

артистів мають звання лауреатів міжнародних конкурсів. А взагалі за багато років роботи в Харкові Борис Миколайович виховав понад 40 лауреатів міжнародних конкурсів і фестивалів танцю. Серед них такі талановиті артисти й хореографи, як Каріна Островська, Олександр Цомає, Марія Холодна, Володимир Василенко, Лариса Дегтяр, Євгенія Яніна-Ледовська, Ірина Пісклова, Аліна Лазаревська, Ольга Горелова та багато інших. Саме у своїх вихованцях Борис Миколайович бачить майбутнє хореографічного мистецтва нашої країни.

Б. М. Колногузенко є фундатором і керівником Харківського обласного осередку Національної хореографічної спілки України та входить до президіуму цієї спілки.

Борис Миколайович — єдиний хореограф України, що входить до складу Колегії Міністерства культури України.

Нині Б. М. Колногузенко є народним артистом України, професором, академіком, лауреатом 17-ти міжнародних конкурсів. За підсумками п'яти різних років він ставав переможцем рейтингового конкурсу «Харків'янин року», а в 2008 р. був визнаний Лідером України з врученням спеціального диплома й орденського знаку. За десятиліття свого активного творчого та громадського життя в Харкові та Україні Б. М. Колногузенко має багато почесних нагород, але найпрестижнішою нагородою він вважає звання Почесного Громадянина Харківської області.

З теплою і пошаною говорить про Б. М. Колногузенка Герой України, народний артист України і Росії, лауреат державної премії ім. Т. Г. Шевченка, професор, академік, генеральний директор і художній керівник Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. П. П. Вірського, голова Національної хореографічної спілки України М. М. Вантух. Будучи головним балетмейстером України, він завжди говорить про Б. М. Колногузенка як про одного з найкращих хореографів країни і як про єдиного фахівця сучасності, котрий створює однаково високого рівня і сценічні, і науково-методичні твори.

Після аналізу життя і творчості Б. М. Колногузенка усвідомлюєш, чому саме Харків називають найбільшим культурним потенціалом України.

Сьогодні Борис Миколайович сповнений творчих планів і бажань, це означає, що ще багато років він радуватиме всіх своїми творами й вихованцями.

У подальшому дослідженні слід детально проаналізувати хореографічні твори Б. М. Колногузенка, що були створені в театрі народного танцю «Заповіт» Харківської державної академії культури.

Список літератури

1. Буть лідером. Всеукраїнський діловий журнал, №4, ВОН «Медіа-лік», Дніпропетровськ, 2011. — С. 46–47.

Розділ 2. Театральне, кіно-, телемистецтво, хореографія

2. Відомі імена. Регіони України. Міжнародна іміджеві програма «Лідери XXI століття». — Х. : Відомі імена, 2011. — С. 108–109.
3. Віче. Журнал Верховної Ради України. — К., 2011. — С. 64–65.
4. Лауреати нагород. — Х. : 2009. — С. 164–165.
5. Україна — 2010. Відомі імена. — Х. : Відомі імена, 2010. — С. 68–69.

Надійшла до редколегії 03.01.2013 р.